

Ярошенко А.А., аспірантка,
Академія праці, соціальних відносин і туризму
yaroshenko.aa@socosvita.kiev.ua
Науковий керівник: **Семигіна Т.В.**,
доктор політичних наук, професор,
Академія праці, соціальних відносин і туризму
semigina.tv@socosvita.kiev.ua

ФЕМІНІСТИЧНА СОЦІАЛЬНА РОБОТА: СЕСТРИНСТВО І СОЦІАЛЬНА ПРАКТИКА

Феміністичну соціальну роботу (англ. feminist social work) вважають одним із сучасних напрямів соціальної роботи. Її концепція ґрунтується на цінності гендерної рівності й визнанні специфічного досвіду жінок, пов'язаного з несправедливим розподілом владних відносин. Ця розвідка має за мету охарактеризувати деякі аспекти феміністичної соціальної роботи.

Здійснений аналіз літератури дає підстави для твердження, що феміністична соціальна робота спирається на такі наріжні камені, як етика соціальної роботи, жіночий рух, феміністичні теорії, гендерний аналіз, жіночі питання. На переконання Л. Домінеллі (2002), феміністична соціальна робота визначає жіночий досвід як вихідну точку

аналізу; фокусується на зв'язку між становищем жінки в суспільстві та життєвими труднощами, з якими вона стикається; відповідає на конкретні потреби жінки; вибудовує рівноправні, партнерські стосунки у взаємодії між клієнтом і соціальним працівником та звертається до структурних нерівностей [1].

Застосування феміністичного підходу в практиці соціальної роботи вимагає від фахівця ґрунтовної теоретичної підготовки, адже парасольковий термін «фемінізм» покриває широке розмаїття течій жіночого політичного руху, при цьому кожне з ідеологічних відгалужень по-своєму інтерпретує події. Крім того, бачення шляхів розв'язання проблем, реалізації соціальної політики й упровадження соціальних програм можуть суттєво різнитися [2]. Тож розбіжності в судженнях стають предметом дискусій у феміністичних колах, проте можна окреслити твердження, які об'єднують фахівців різних спрямувань феміністичної соціальної роботи. Це урахування специфічного досвіду жінок; емпauerмент (наснаження), збільшення автономності й інклюзивності в ухваленні рішень («нічого про нас без нас»); трансформація гендерного дисбалансу у владних повноваженнях;

підтримка рівноправних спільних стратегій на рівні фахівець – клієнт, колега – колега тощо.

Серед переконань стосовно феміністичної теорії та активності у соціальній роботі, які з'являлися поступово під впливом соціальних змін і можуть розглядатися як наріжні для трьох хвиль фемінізму, С. Кемп, Р. Брандвейн (2010) окреслили такі: 1) зобов'язання щодо інклюзії та емпатуерменту жінок; 2) особисте й професійне інвестування в жіночу солідарність; 3) увага до розподілу влади та релевантності жіночого досвіду; 4) відмова від бінарності (наприклад, між особистим і політичним, коли особисте є політичним); 5) наголос на практиці, необхідності взаємозв'язку між щоденними діями, критичною рефлексією та соціальними змінами [3].

У вітчизняній соціальній роботі ідеї феміністичних втручань із уразливими групами жінок поки що не знаходять належного відгуку. Причинами цього можна вважати брак в Україні феміністичних досліджень у соціальній роботі, а також недостатню поінформованість фахівців і клієнтів щодо відмінностей у моделях феміністичної соціальної роботи. До того ж, незважаючи на розвиток жіночого руху, поняття фемінізму дотепер стигматизоване, наявний острах фемінізму як соціального

явища, тому нерідко (про)феміністичні втручання соціальної роботи реалізуються в парадигмі гендерно-чутливих послуг без згадування фемінізму як такого.

Таким чином, феміністичну соціальну роботу можна розглядати як соціальну практику, спрямовану на поліпшення становища жінок у суспільстві, засновану на цінностях сестринства і жіночої солідарності.

Список використаних джерел

3. Dominelli L. Feminist social work theory and practice / L. Dominelli // London: Palgrave - 2002. - 208 p.

4. Valentich M., Gripton J. Ideological perspectives on sexual assault of women: implications for social work/ Valentich M., Gripton J. // Social service review - 1984. - Vol. 58. Iss. 3. - P. 448-461.

5. Kemp S. P., Brandwein R. Feminisms and social work in the United States: an intertwined history / Kemp S. P., Brandwein R. // Journal of women and social work - 2010. - Vol. 25. No. 4. - P. 341-364.